

ZWOLLEI HARANGSZÓ

2019/5

Az Almere-Amersfoort-Heerenveen-Leeuwarden-Groningen- Assen- Steenwijk-Kampen és Zwolle környékén élő magyar protestánsok gyülekezeti híradója.

Közreműködtek:

Ambrus Melinda, dr. Bertha Balázs,
Bodor József, Csohány János, Fábíán Tibor,
Kelemen Csongor, Kovács Kata,
Horváth Piroska, Szomor Attila,
dr.Varga Pál

A tartalomról:

Virágvasárnapi énekek – Esszé II. Rákóczi Ferenc
fejedelemtől – „Gyermekvonatok” indultak 100 éve
– Vianenben találkoztunk – Németországi Magyar
Protestáns Gyülekezetek – „Kodály öröksége”:
Az Amsterdami Magyar Kórus és a Hágai
Magyar Énekkar közös fellépése Amsterdamban

Szolgálati rend az egyházközségünkben:

- 2019. jan. 13, dr.Hermán M. János
- 2019. február 10, igehirdetők: Hermán Mostert Rebeka, (Temesvár) és Kelemen Csongor (Urk)
- 2019. márc. 10, Igét hirdet Ambrus András, a böjtfői úrvacsoraosztás ágendáját végzi Hermán M. János
- 2019.április14, virágvasárnap
- 2019. április 22, húsvét másodnapj úrvacsora, d.e. 11 óra
- 2019.május12 .
- 2019. június 9, pünkösd vasárnapja, úrvacsora
- 2019. július 14 2019. augusztus 11
- 2019. szeptember 8
- 2019. október 13
- 2019. november 10
- 2019. december 8
- 2019. dec. 26, karácsony másodnapja, úrvacsoraosztás

Zwollei gyülekezetünkben általában havonta egyszer tartunk istentiszteletet, a hónap második vasárnapján, délután 3 órai kezdettel. Ezzel egy időben folyik a vasárnap iskolai foglalkozás a gyermekekkel, azután pedig szeretetvendégség keretében beszélgetünk. / Sátoros ünnepeink másodnapján úrvacsoraosztásra kerül sor, d.e. 11 órakor/ A nyári időszakban is tartunk istentiszteleteket, szintén a hónap második vasárnapján. A Zwollei Magyar Református Egyházközség istentiszteleteinek a helye 2019-ben: Lutherse Kerk, Koestraat 2-4. (A „Fundatie” múzeum melletti templomhoz a bejárat a Potgieter Singel felől található, az épület hátsó oldalán; a parkolás ingyenes.)
Info: jhermanm@gmail.com, Tel: 038-4233247

refistentiszteletzwolleban

Honlap: <https://zwolleireformatus.wordpress.com/>

Lelkipásztorok:

dr. Hermán M. János és drs. Kelemen Csongor Attila.Presbiterok:

Urbán Ákos gondnok, Rostás Kriszta, Németh Piroska, Truczka József és dr. Berta Balázs.

Orgonista: dr. Robert Helder. Diákonusok: dr. Berta-Érsek

Réka, Bodor József és Czimbalmos Klára.

Vendéglegkész a 2018-2019. tanév idejére: nt. Ambrus András, Csekeleka-Kampen.

Felsővadászi II.Rákóczi Ferenc fejedelem

(Borsi, 1676. márc. 27 – Rodostó, 1735. ápr 8.)

Mányoki Ádámnak II. Rákóczi Ferencről készült műve, a magyar barokk portréfestészet legszebb alkotása. - A kép a függetlenségi harc elbukása után a lengyelországi Gdanskban készült 1712-ben.

Mányoki Ádám a szokolai református pap fia (1673, Szokolya - 1757, Drezda), akit 12 éves korában örökbe fogadott egy német tábornok. Hamburgban majd Hannoverben tanult festeni. A porosz udvarban találkozott a vezérlő fejedelemmel akinek 1707-ben állott a szolgálatába. Rákóczi az udvari festőjét 1709-ben hollandiai tanulmányútra küldte és diplomáciai ügyekkel is megbízta.

1724-ben végleges letelepedési szándékkal visszatért Magyarországra, de bár néhány főnemesi család több arc-képrendeléssel látta el, biztos megélhetést ez nem jelentett. Egy ideig a Rhédeyek és Podmaniczkyak foglalkoztatták, számukra festett művei Kiskartal és Aszód kastélyaiban maradtak fenn. 1732-től Berlinben 1732-től, később Lipcsében működött, majd haláláig Drezdában élt visszavonultan. Családot nem alapított, utódai nem születtek. Mindössze két tanítványa kísérte utolsó útjára, feje alá szokolyai földet tettek. Több képmását rézmetszetben sokszorosították.

II. Rákóczi Ferenc

Rákóczi és felsővadászi II. Rákóczi Ferenc, 1697-től birodalmi herceg Borsiban született 1676-ban és a törökországi Rodostóban hunyt el 1735-ben. I. Ferenc választott erdélyi fejedelem és gr. Zrínyi Ilona fia. Néhány hónapos volt, amikor elvesztette apját. Katolikusnak született és nevelték, amire nagyanyja, Báthori Zsófia különös gonddal ügyelt. 1681-től Thököly Imre volt mostoha apja, aki 1683-ban Bécs török ostromához is magával vitte. 1685-88 között ő is Munkácson volt, amikor Zrínyi Ilona hősiesen védte a várat a labancok ellen. A vár feladása után Bécsben elválasztották édesanyjától őt is és nénjét is, őt jezsuiták nevelték. 1694-ben a bécsi udvar éberségét kijátszva feleségül vette Sarolta Amália hessen-rheinfelsi hercegnőt, akitől 3 fia és egy leánya született.

1700-ban kezdett szervezkedni egy magyar szabadságharc kirobbantása érdekében. A francia királlyal létesített titkos kapcsolatát futára árulta el, őt magát 1701. április 18-án elfogták és Bécsűjhely börtönében halálos ítéletre számíthatott. Vele együtt más magyar előkelőségeket is letartóztattak. Bercsényi Miklós gróf a letartóztatás elől Lengyelországba menekült. Rákóczi Ferenc felesége, miután minden szabadítási kísérlete hiábavalónak bizonyult, megszöktette férjét és Lengyelországba menekítette. Lengyelországból 1703-ban tért haza és 1711-ig vezette szabadságharcát. Ennek a szabadságharcnak elsőrendű oka a magyar alkotmány politikai sérelme, továbbá Erdély függetlenségének kivívása és családi jogán annak fejedelmi trónja megszerzése volt. Fontos külpolitikai érdek fűződött II. Rákóczi Ferenc erdélyi fejedelemségéhez. A független Erdély a Magyar Királyság alkotmányosságának örvévé válhatott volna újra, másfelől XIV. Lajos francia király 1644-45-ben szövetségese volt I. Rákóczi Györgynek és a linzi békét befoglalták az 1648-ban kötött westfáliai békébe, amellyel a harmincéves háborút lezárták. II. Rákóczi Ferenc joggal számított arra, hogy XIV. Lajos megsegíti őt mint erdélyi fejedelmet, hiszen dédapja idejében garanciát vállalt Erdély függetlenségéért. Ezt XIV. Lajos király II. Rákóczi Ferenc idejében is érvényesnek tekintette. 1704-ben a gyulafehérvári országgyűlés erdélyi fejedelemmé választotta II. Rákóczi Ferencet, amit 1707-ben a marosvásárhelyi országgyűlés megismételt és fejedelmi székébe is iktatta őt. Igen fontos indítéka volt a szabadságharc megindításának a protestánsok súlyos vallási sérelme is. A fejedelem katonáinak többsége protestáns, főleg református volt, ahogyan az ország lakosságának is a protestánsok alkották a többséget, viszont tábornokai, szenátorai és más felső vezetői többségben katolikusok voltak. Gondja volt rá, hogy vallásfelekezetekhez tartozáson felül emelkedve nemzeti összefogás jöjjön létre. Mi most vallásügyi intézkedéseit tekintjük át.

Erdélyt 1687-ben császári-királyi katonaság szállta meg, függetlenségét elvesztette. I. Apafi Mihálynak 1690-ben bekövetkezett halála után nem engedték megválasztott fiát trónra lépni, hanem az országot a Habsburg Birodalomhoz csatolták. Fejedelme a mindenkori magyar király Habsburg uralkodó lett. Magyarországgal az erdélyi protestáns rendek nem engedték egyesíteni országukat, mert azt remélték, hogy az erdélyi vallásszabadságot biztosító törvények akkor érvényben maradnak. Jól számítottak, de azért ott is megindult az erőszakos katolizálás, azonban a magyarországinál sokkal kisebb mértékben.

A Magyar Királyságban Erdély hatalmának meggyengülésétől felerősödött a protestánsok üldözése, a templomok elvétele, különösen katasztrofálissá vált a helyzet a Wesselényi-Nádasdy összeesküvés következtében 1670 tavaszán kirobbant félresikerült kuruc felkelés felszámolása után. 1674-76 között a pozsonyi vérbíróság 400 protestáns lelkészt és rektort vont koncepciók alá és a katolizálásra nem hajlandók nagyobb részét kivándorlásra, mintegy százukat börtönre, részben pedig gályarabságra ítélte. 1678-1685 között Thököly Imre kuruc szabadságharca, rövid életű felvidéki fejedelemsége mérsékelte az üldözést. Az 1681. évi soproni országgyűlési törvények engedték meg a külföldre kényszerített lelkészek és rektorok hazatérését, de a protestáns vallásszabadságot nagyon megcsonkítva biztosították. Az 1687. évi vallásügyi törvény ezt a korlátozott vallásszabadságot is a király kegyétől függően „ad huc” (= egyelőre) engedélyezte. Az 1691. évi Explanatio Leopoldina addig elképzelhetetlen megszorításokat alkalmazott a protestánsokkal szemben. Az 1701-ben kiadott rendelet a töröktől visszafoglalt területeken a protestáns vallás gyakorlatát megtiltotta. 1608 és 1647 között mintegy 300 protestáns templomot vettek el a katolikusok, 1647 és 1681 között újabb mintegy 900-at és 1681 és 1703 között ismét mintegy 242 templomot, azaz összesen mintegy 1442-öt.

1703-ban és azt követően a kuruc csapatok megjelenésével a protestánsok maguk igyekeztek igazságot tenni és tömegesen vették vissza elvett templomaikat, alkalmaztak azokba hitük szerinti lelképásztorokat és kergették el a rájuk erőltetett római katolikus papokat. A szabadságharc alatt mintegy 600 templom került vissza a protestánsok tulajdonába. II. Rákóczi Ferenc még 1703. november 10-én kelt pátensében megtiltotta a katolikus templomok visszafoglalását. Azt ígérte, hogy törvényes úton intézkedik majd e kérdésben. Nem akarta a kibontakozó nemzeti egység megbontását, mert akkor már katolikusok is csatlakoztak táborához. 1704. január 27-én miskolci táborában gyakorlatilag megismételte a fejedelem előző évi rendeletét. Halálbüntetést és teljes vagyonelkobzást helyezett kilátásba azok büntetésére, akik vitatott tulajdonú templomok és más egyházi javak birtoklása ügyében önhatalmúlag járnának el.

1704. június 20-án aztán a másik oldal túlkapásait kellett egy rendelettel visszafognia Rákóczinak. Solti táborából a római katolikus főpapokhoz kellett rendeletet intéznie, amelyben elmagyarázta, hogy a vallásszabadságon az egyes bevett vallásfelekezetek egyházainak szervezete szabad működését is érti, ezért a főpapok ne akadályozzák az ágostai és helvét hitvallástételt követő evangélikusokat egyházi javaik birtoklásában, vallásuk gyakorlásában, szervezeteik szabad tevékenységében. Ez a felsorolás részletezi még azt is, hogy a katolikus papság az evangélikusoktól és reformátusoktól semmiféle egyházi fizetséget, így stólat se követeljenek. A stólaris szolgálatokat – keresztelést, eske-

tést, temetést – e felekezetek lelkipásztorai maguk láthassák el, a katolikus papok ne erőszakolják rájuk saját ilyen szolgálataikat. Saját halottaiknak protestánsok maguk harangozhassanak stb. Ezzel a fejedelem az 1691. évi Explanatio Leopoldina érvénytelenítését óhajtotta elérni, mert az tartalmazta egybeként ezeket a korlátozásokat is.

Az 1606. évi bécsi és az 1645. évi linzi békekötés alapján született országos törvényekre hivatkozott Rákóczi 1704. augusztus 12-én, szegeden kelt rendeletében. Ebben a vármegyéknek írta elő a vallási türelemnek országgyűlési törvényeken alapuló biztosítását.

A kuruc mozgalom megerősödése megkövetelte, hogy országgyűlést tartson a fejedelem. Szécsényben 1705. szeptember 12-én a három bevett vallásfelekezet szabadságáról és egymáshoz való viszonyáról hozott törvényt az országgyűlés. A magyar és erdélyi törvényalkotás hagyományai szellemében immár nem fejedelmi rendeletekkel, hanem törvénnyel szabályozta az országgyűlés a vallásügy közjogi helyzetét. A három bevett vallásfelekezet a kölcsönösség és viszonyosság alapján egyenlő. Egyik vallásról a másikra térni szabad (az Explanatio a protestáns hitre térést megtiltotta!). Az egyes településeken a templomok használatára nézve a többségi elv az érvényes, úgy azonban, hogy a kisebbségnek is megadattak a vallásgyakorlatához a jogok és az eszközök. Ez azt jelentette, hogy egy adott helységben a többségben lévő felekezet kapja a templomot, vagy két templom léte esetén a nagyobbat. A kisebbségben lévő felekezet elégedjék meg a kisebb templommal. Ha nincs másik templom, akkor a templom nélkül maradt felekezet telket és anyagi segítséget kell hogy kapjon templom, parókia és iskola építésére és használatára. Területenként illetékes vallásügyi vegyes bizottságokat jelölt ki az országgyűlés. Egy ilyen bizottság három tagból állt, a három bevett felekezet egy-egy tagjából. Vitás esetekben e bizottságok feladata volt a döntés. Amennyiben az illetékes vallásügyi vegyes bizottság egy helyi vitás vallási ügyben nem tudott dönteni, akkor a fejedelemhez kellett fellebbezni.

A fejedelem fáradságot nem kímélve tárgyalt az ilyen ügyekről a hozzá fordulókkal. Végtelen türelemmel, ha kellett kéréssel juttatta megegyezésre a vitákat. Ez is mutatja államférfiúi bölcsességét, de többet is mutat. Azt, hogy a fejedelem minden bizonnyal becsülte a két protestáns hitfelekezetet, amelyeknek egyikéhez, a reformátushoz ősei is tartoztak. Maga a szabadságharc idején hazánkban létrejött vallási béke a különböző felekezetek kényszerű kiegyezéséből keletkezett és nem valamiféle mai ökumenikus megbékéléshez hasonló meggondolásból és érzésvilágból. Ennek az ingatag vallási békességnek egyetlen garanciája a fejedelem személye volt. Nagy kár, hogy a fejedelem nem fogadta el a szatmári békét, mert birtokait, hihetetlen tekintélyét megtartva, az országban mérsékelni tudta volna a katolikus klérus ellenreformációs protestánsüldözési törekvéseit azzal, hogy a Habsburg kormányzati rendszeren belül a magyar törvényekben gyökerező vallási szabadság őre lett volna. Erre minden bizonnyal meg lett volna a módja, mert az 1711. április 30-án Szatmáron aláírt békében garantálták Magyar- és Erdélyország szuverenitását, a Habsburg Birodalomba beolvasztásuk veszélye ezzel elmúlt. A magyar kormányhivatalok, a vármegyék önállósága biztosítást nyert. A szabadságharcban részt vettek és özvegyeik mentesültek a megtorlás alól, vagyonukat megtarthatták. Záros határidőn belül a fejedelem is hazatérhetett, várai kivételével egész vagyonát megtarthatta, erdélyi trónjáról és a

magyarországi rendek vezérő fejedelmi méltóságáról kellett volna lemondania és hűséget esküdnie a királynak. I. József király a szatmári béke aláírása előtt elhunyt, a trónra III. Károly néven az addigi spanyol király lépett. A leendő király pedig Spanyolországból megüzente Bécsbe, hogy „az az akaratom, és különösképpen arra kell ügyelni, hogy ezzel a nemzettel nagyobb megértéssel kell bánni, s elejét kell venni azon panasznak, hogy a németek elnyomják.” Háromszáz év távlatából tekintünk vissza megbecsüléssel II. Rákóczi Ferenc szabadságharcára és a Rákóczi család nevezetes tagjaira.

Dr Dr. Csohány János

II. Rákóczi Ferenc születésnapján, 2019 március 27-én tartották a Rákóczi-emlékév nyitó rendezvényét a fejedelem szobránál, a budapesti Hősök terén. Az ünnepség katonai tiszteletadás mellett zajlott.

Elhangzott: „II. Rákóczi Ferenc felelősségteljes, karizmatikus személyisége képes volt egységet teremteni a Habsburg-birodalommal szemben fellépő hazafiak között, és elérte, hogy egy néhány száz fős csapat több tízezres létszámú, ütőképes hadsereggé duzzadjon. Sikertől felizzította a magyarság szabadságvágyát; és ahogy ő fogalmazott: »A szabadság neve megmozgatta a nemes szíveket, sereglettek és fegyvert fogtak a szabadság visszanyerésére«”.

A Rákóczi Emlékév Testület nevében Gaal Gergely, a testület elnöke és dr. Lomnici Zoltán, az Emberi Méltóság Tanácsának elnöke helyezte el a megemlékezés virágait. Az esemény és az emlékév szervezésében aktívan közreműködő Rákóczi Szövetség nevében Csáky Csongor elnök és dr. Tárnok Balázs alelnök koszorúzott.

Az emlékév megnyitó ünnepségén – amelyen egy tárogatóművész zenével idézte meg a korszak hangulatát - részt vett 300 diák is, akik a Hősök teréről egyenesen a színházba mentek, hogy megnézzék a Tenkes kapitánya című előadást, azaz a Rákóczi-szabadságharc idején Siklós várában játszódó történetet.

Dr. Hörcsik Richárd teológiai professzor, országgyűlési képviselő, az Európai ügyek bizottságának elnöke „Emlékezés, tisztelgés, tenni akarás... 343. éve született II. Rákóczi Ferenc” címmel tartott előadást az emlékév miskolci megnyitóján.

Ugyanott a Rákóczi vármegyéről **Gyulai Éva a Miskolci Egyetem docense** tartott előadást. Kifejtette, több mint 100 évvel ezelőtt, amikor Rákóczi hamvait hazahozták Kassára, Borsod is megkapta a Rákóczi-vármegye titulust, ami azt jelentette, hogy Rákóczi temetésénél 6 vármegye 30-40 fős küldöttsége kísérte a fejedelmet végső kassai nyughelyére.

II. Rákóczi Ferenc imádsága Jézusról

Győzhetetlen én kőszálom,
Védelmözöm és kővárom,
A keresztfán drága árom,
Oltalmamat tőled várom!

Sebeidnek nagy voltaért,
Engedj kedves áldozatért,
Drága szép piros véredért,
Kit kiöntél e világegyetért.

Írtyimmet zabolázd meg,
Szándékukban tartóztasd meg,
Szegény fejem koronázd meg,
Mennyei, földön boldogíts meg!

Életemet ostromolják:
Feszítsd meg őt! azt kiáltják,
Mint gyilkosok, azt kívánják,
És véretem szomjúhozzák.

Reád bízom ez ügyemet,,
Én Jézusom, én lelkemet,,

Megpedezett bús szívemet,
Szegény árva bús fejemet.

Irgalmazz meg én lelkemnek,
Ki vagy Ura mennynek-földnek;
Könyörgök csak Felségednek,
Én megváltó Istenemnek.

„II. Rákóczi Ferenc fejedelem nem volt teológus, bár alapos teológiai ismeretekkel rendelkezett. Életében mindvégig ragaszkodott családjától örökölt katolikus hitéhez, utolsó húsz éve tudatosabb keresztény élet megélésében telt el.

Mikes Kelemen Rodostóban 1745. április 8-án keltezett és Rákóczi Ferenc halála napján írt törökországi levele kiemeli, hogy amilyen imádsággal átszótt volt élete, olyan volt halála is, amelyre éppen nagypénteken került sor, miután a fejedelmet már korábban ellátták szentségekkel.

Földi élete utolsó napja így egybeesett a Megváltó kereszthalálának napjával, amely egyik kedves könyörgő fohászában, a katolikusok és protestánsok közös énekének is központi témája:

Győzhetetlen én kőszálom, védelmözöm és kővárom, / A keresztfán drága árom, oltalmamat tőled várom.

Ezzel az énekkel méltón emlékezhetünk a vallásos Rákóczira, aki objektíven, a szeretet és önszeretet elfogultsága nélkül tudta szemlélni a magyar nemzeti lelki alkatot, és próbálta azt a humanitás és a kereszténység szempontja-

ihoz alakítani, fontosnak tartva katolikus vallásosságát, ugyanakkor toleránsnak mutatkozva minden felekezettel szemben.

/Tamási Zsolt: II. Rákóczi Ferenc vallásossága. In: http://epa.oszk.hu/00900/00939/00103/2009_03_11_00103.htm

Rákóczi búcsúja és imája - Lugosi Tibor tárogatóművész előadásában! <https://www.dalok.hu/lemez/id/3142>

II. Rákóczi Ferenc és Zrínyi Ilona - <https://naput.hu/index.php/g-mainmenu-30/328-ii-rczi-ferenc-zri-ilona>

„Gyermekvonatok” indultak 100 éve

Gyermekmentés Belgiumban (1923—1930) Írta Herman M. János. Második közlés. Lásd Zwollei Harangszó 2019/4-ik számát, p.11-15.

III. A belgiumi magyarok önfeláldozó papja, Kipper Károly S.J. (1875—1934) Kitartó szolgálat után, 1934. január 20-án hunyt el Kipper Károly atya, aki egy évtizedig minden idejét a Belgiumban, Hollandiában és Franciaországban élő magyarságnak szentelte. Nekrológiájának írója szerint (R.I.P.) legbőszéesebben a belgiumi magyarokra öntötte ki szívének szeretetét. Senki sem tett velük annyi jót, mint P. Kipper Károly.

Munkakörét egyre bővítve, több fronton is küzdött a reábízottakért. A Magyar Püspöki Kar Konferenciája 1925. március 18-án e huszonkilencedik pontban foglalkozott ismét a már belga—holland üdülésen részt vevő katolikus gyermekek lelkesi ellátásával. Kipper is közéjük tartozott. „A gyermekakció idején fáradhatatlanul járta a belga falvakat és városokat. Házról házra, családtól családhoz járva kérte meg, hogy fogadják be a világháború és a trianoni szerződés által nyomorba taszított magyar családok gyermekeit.”

Kipper Károly az akció megszüntetése után arra használta fel hatalmas összeköttetéseit a belga családoknál, vállalatoknál és a kormánynál, hogy magyar leányok és asszonyok, férfiak ezrei kenyérhez jussanak a vendégszerető ország területén. Jótéteményeiért nem fogadott el semmiféle honoráriumot. «Abban van az én jutalmam, abban van az én boldogságom — szokta mondani —, hogy százakat és százakat elhelyezek, keresethez juttatok.»

- A belgiumi magyar munkásság lélekszáma Kipper Károly idejében több mint 6000 főt tett ki. Vallási szempontból 75 százalékuk római katolikus, 15 százalékuk izraelita és 10 százalékuk protestáns volt.

-Kipper utóda, dr. Szántó Antal 1934-től kezdve folytatta a lelkigondozást Belgiumban. Három év múlva követte őt dr. Szabó Árpád, aki méltó volt vándorlelkész elődei ma-

radandó nyomokat hagyó, karitatív szolgálatának a kiteljesítéséhez.

Dr. Knébel Miklós és Kipper Károly hősi munkája mellett a belgiumi magyar gyermekakció egy másik résztvevőjéről, dr. Kállay Kálmánról kell szólnunk, akinek a németalföldi jótékonyági munkássága szintén figyelmet érdemel.

Dr. Kállay Kálmán hollandiai és belgiumi kiküldetése

Kállay megbízása Ravasz László zsenialitásának köszönhető. Közéről ismerte Kállayt, aki 1921 és 1923 között a budapesti református Egyetemes Konvent titkára volt. Ravasz teljes rálátással bírt a svájci és hollandiai gyermeknyaraltatás menetére, részben személyes barátja, Irlett Károly svájci református lelkész, másrészt a holland Vredenburg báró révén, aki a magyar Országos Gyermekvédő Ligának a valódi vezetője volt. A külföldet járt gyermekek Ravasz László véleménye szerint megszerették a magyart. Az volt a meglátása, hogy a két világháború között aligha volt jelentősebb vállalkozás mint ez a szeretetmunka. „Többet tett a nemzetek közötti megértés és jóakarát terén, mint száz békekongresszus és leszerelési propaganda.”

Ravasz László választása azért esett Kállayra, hogy teljesíthesse Vredenburg kérését, aki egy magyar református lelkészt kívánt a hollandiai gyülekezetek hamvadó lelkesedésének felszítására. Kállay karizmatikus egyénisége felkészültséggel és tapasztalattal párosult. Pozsonyban és Pápán végezte a teológiát, 1914-ben helyettes lelkész volt Hontfüzesgyarmaton, 1916 nyaráig hitoktató Bukarestben, 1917 elejéig táborigazgató, azután Kórógyon lelkész. Onnan ismét Bukarestbe kerül, ahol lelkész és egyúttal esperes is 1918-ban. Pápará kényszerült távozni, ahol 1920-tól helyettes tanár és, amint említettük, konventi titkár 1921–1923 között.

Tudományos munkát is folytat, 1922-ben bölcsészeti doktorságot szerez Budapesten. --Felvidéki, délvidéki, táborigazgató, regáti és erdélyi helyismerete, lelképásztori gyakorlata és magasfokú műveltsége mellett még egy nagy előnnyel bírt: 1911 és 1914 között három évet töltött az utrechti egyetemen a Stipendium Bernardinum diákjaként úgy, hogy egyidejűleg volt beiratkozott hallgatója a pápai református teológiai akadémiának is. „Hollandia társadalmának minden rétegében, páratlan hatást ért el rokonszenves megjelenésével, határozott és szép férfiaságával és a holland nyelven szólás klasszikus szépségével.”

A rendelkezésünkre álló híradások alapján úgy tűnik, hogy csak az 1923 és 1925 közötti időszakban kapcsolódott be a gyermekmentési akcióba. Konventi hivatalánál fogva azonban valószínűleg feltételezhetjük azt, amit Erdős Károly írt a búcsúztatóban, hogy Kállay 1921 januárjától 1925 augusztusáig kiemelkedő társadalmi munkásságot fejtett ki az Országos Gyermekvédő Liga keretében.

Ezt a közlést alátámasztják Sebestyén Jenő híradásai, aki a holland nyelvű *De Hongaarsche Heraut* (A Magyar Hírnök) számaiban (1922 októberétől 1927 szeptemberéig) végig elismerő hangon ír Kállay tevékenységéről.

Innen tudjuk, hogy Kállay Kálmán 1923 januárjában indul Hollandiába, hogy fellendítse a gyermeksegélyezést és a diakonális kapcsolattartást.

Sebestyén őt már a jövőtele előtt bemutatja az olvasóknak, kiemelve hogy Kállay a Budapesti Teológiai Főiskola magántanára és a budapesti holland–magyar iskola tanítója. Kállay Kálmán már az első hat hét alatt annyit munkálkodott Hollandiában, hogy 800 gyermeknek szerzett

elhelyezést. Így egy újabb gyermekvonat indulhatott el.

Belgiumba való indulásáról (nyolc hónappal a katolikus testvérek által megindított belgiumi gyermeksegélyezés után) ezt olvassuk holland nyelven: „Kállay professzor, aki hónapok óta fáradozik azon, hogy magyar gyermekeket helyezzen el, értesülésünk szerint Belgiumba utazott, hogy felkeresse az ottani protestáns gyülekezeteket, amelyek immáron szintén készséget tanúsítanak magyar gyermekek fogadására. Sajnálatos, hogy az osztrákok az utóbbi időben annyi akadályt gördítenek a gyermekakció útjába.”

Tóth Endre, a gyermekküldetések tanúja és segítője azt írta egy 35 évvel későbbi levelében, hogy Kállay előadásaival és vetített képeivel nemcsak bejárta, hanem végigprédikálta az egész Hollandiát. Hasonlóképpen végezhetette megnyerő munkáját a belgiumi protestáns hívek között. Az ide vonatkozó adatok egy következő tanulmányban kerülnek majd nyilvánosságra.

Egyévi szolgálat után róla is így fogalmaz a Liga hágai ügyvivője a külügyminisztériumnak küldött, 1924. február 24-én kelt jelentésében: „Kötelességemnek tartom Nagyságod nagybecsű figyelmét négy személyre ráterelni, kiknek nevei az odaadás, fáradhatatlan munkásság, az önfeláldozás és a szeretet könyvében aranybetűkkel lesznek beírva. Ezen négy személy: Dr. Kállay Kálmán, Dr. Knébel Miklós, gróf Bissingen Erzsébet és Sima Klára kisasszony, székesfővárosi tanárnő.”

Időközben Sebestyén Jenő a holland folyóirat 1924 április-májusi számában arról tudósít, hogy Kállay visszatért Belgiumból, és tapasztalatairól egy gyűlésen számolt be. Ez a beszámoló bennünket különösen érdekelne, de eddig csak az jutott tudomásunkra, hogy Kállay március 28-án Leeuwardenben tartott előadást a fríz reformátusoknak a fríz–magyar egyháztörténeti kapcsolatokról.

A magyar református egyház Kállay kiküldetését egy további évvel hosszabbítja meg, hogy szorgalmazza az árva és szegény gyermekek elhelyezésének az ügyét Hollandia és Belgium protestánsai között. Belgiumi és hollandiai jószolgálati tevékenységének a befejezéséről azt olvassuk 1925-ben, hogy ennek okát a teljes magyar gyermekküldetési akció lezárásának a tervében kell látni. A hatóságok tervezése szerint ez előreláthatólag 1926 tavaszán lesz esedékes.

Hazatérte után méltó, és országos elismerésben volt része: „Dr. Kállay Kálmán, volt pápai teológiai, jelenleg debreceni református lelkészképző-intézeti tanárt a Kormányzó Úr öfömméltósága a holland–magyar gyermekakcióban kifejtett sikeres tevékenységéért a Magyar Vörös Kereszt érdemkeresztjével tüntette ki. Gratulálunk” — írja a *Dunántúli Protestáns Lap* baráti szerkesztője.

Kállay munkásságának egyik későbbi gyümölcseről Sebestyén Jenő kellemes meglepetéssel szolgál az 1926-os áprilisi hírrovatban. Kállaynak a magyar nyelvű állapotokról szóló egyik holland nyelvű cikke közlésre került egy kelet-indiai egyházi lapban is, ahol Semarang keresztyén iskolájának igazgatója, a holland G.M.A. Laernoel elolvasta a felhívást. Ennek nyomán hívek körében 950 holland forintnyi segélyt gyűjtött.

Kállaynak *A holland szív* című írásában az áll, hogy ezt a 27 millió koronát kitevő összeget Kállay a nyíregyházi leánykálvineum céljaira adományozta. Idézet a méltatásból: «Az ilyen tények bizonyágtételével szemben némuljon el a gúny szava, amely néha — éppen a holland reformátusokkal kapcsolatban — itt-ott jelentkezni szeretne.» (Dunántúli

Protestáns Lap. 37. évf., április 11-i szám, Pápa, 70. Lásd még Dunántúli Protestáns Lap 1921. júniusi szám. (26. szám) 104. - Kállay korai visszatérése után a magyar gyermekakció még öt évig folytatódott Belgiumban és Hollandiában, de az ő munkaerejével bíró főintéző református részről már nem lépett nyomába. -Megemlíthetnénk itt a szintén derekas munkát végző Galambos Zoltánt, az ösztöndíjas magyar teológiai kortársakat, a körúton lévő lelkeseket. Közülük azonban egyiknek sem volt konventi megbízása, és a gyermekakció 1925 után valóban hirtelen csökkenést jelez: a 3377-es létszámhoz képest a következő évben, 1926-ban már csak 642 gyermeket helyeztek el Hollandiában. Karizmatikus működésével Kállay egymaga több mint 3000 gyermek elhelyezéséről gondoskodott./*Folyt. köv./*

A KÁNTUS végül Scharsterbrugben lépett fel 1985 szeptember 29-én...

Szentegyházaskötődésű Postma bácsi ajándéka volt az a száz darab nagy formátumú hirdetőlap, amelyeket Urbán Ákos hozott a mérnöki irodából, hogy Heerenveen, Joure, Sintjohannesga, Ouwsterhaule és St. Nicolaasga baráti lelkeszeinek a kezébe adhassuk.

A Kántust megelőzte a jó híre, istentisztelet előtt fél órával már nyilvánvaló volt, hogy a holland kísérelőkkel együtt nem férnek be az ouwsterhaulei templomba, és ak-

kor mi lesz az azután érkező hívekkel? Tisztes fogadtatást és magyaros vendéglátást követően az akkori karmesterrel, Kurgyis Andrással úgy döntöttünk, hogy átvonulunk a nagyobb befogadóképességű scharsterbrugi templomba, ami gyorsan meg is történt. Amikor a gyülekezeti teremben a kalácsokat és az útravaló elemőzsát csomagoltuk, dr. Kocsis Elemér professzornak eszébe jutott a két doboznyi ajándék és mindenki hálás volt a Kántus zsoltáros hang-lemeléséért. A második ládából viszont olyan könyveket akart kiosztani, amitől égnek állt a hajunk: „Marxizmus-kereszténység-protestantizmus. Debrecen, 1982.” Magunkhoz sem tértünk, amikor ugyanennek a kötetnek a németre fordított példányaival akarta megajándékozni a holland jötteinket, a Kántus útiköltségéhez hozzájáruló lelkeket. Ekkor döntöttem úgy, hogy ezt megakadályozzuk, és az idő sürgetésére való tekintettel átutemezttem a dedikálást, hogy majd istentisztelet után.

Dr. Kocsis Elemér nagyszerű igehirdetését a János 15 fejezete alapján a feleségem tolmácsolta holland nyelven, a Kántus pedig anyagi énekléssel írta be magát a frízek szívébe. A konzisztóriumban még kerestük egy pillanatig a keresztény-marxista dialógus nyomainak a kötetét, de azóta sem kerültek elő, nagy fellélegzésünkre. És lehet, hogy Elemér bácsi sem bánta, mert volt miről beszélgetnünk, és ez a furcsa könyvterjesztési házfeladat ezzel a számára be is fejeződött.

Dr. Kocsis Elemér édesapja korai elődöm volt a mezőkeszűi parókián. Kocsis János Bukarestből menekült az első világháború végén. Lelkész volt az osztrák-magyar nagykövetségen, prédikációskötetet is adott ki. Mindezeket 1975 nyarán beszéltük át a mezőkeszűi látogatása alkalmával, amikor fényképeket is készítettem. Miért, miért nem, miután beadtam a filmet a sármási előhívó üzletbe, az többé soha nem került vissza hozzám. „Elveszett”, ez volt a válasz, de a szekutitátén a soronkövetkező ijesztgetés alkalmával ez is a felforgató tevékenységemhez tartozott: gyanus idegenekkel társalogtam. Frízland biztonságában immáron lehetett politizálni és szabadon emlékezni.

A Kántus sikeres útjáról számos cikk jelent meg, és nem ártana, ha a közelgő európai választások lezajlása után a feszültségek enyhítésére a Kántus megismételné a holland gyülekezetekben azt a régi jószolgálati körutat, ami teljesen beleillik a gyermekvonatok száz éves megemlékezésének a nyitányába.

HMJ

Szabadságvágyó Bodor József menekülése Romániából.

Farönköt karolva úszott Jugoszláviába, csillagtalán éjjel, 1985 szeptemberében

Az erdélyi Görgényüvegcsúrtól Leeuwardenig, a friezek fővárosáig emberpróbáló volt a bújdosás. Szeptemberben mindig évfordulója van annak, hogy Bodor József magához vett egy kiküldetési igazolást a szállítási vállalat irodájából, miközben búcsút intett a temetőnek. A templom előtt keresztet vetett és vonatra szállt. Senkinek sem szólt, még az inge sem tudta, hogy Új Moldova állomásán kísérel meg az átkelést. Előtte minden lépést végiggondolt és tényleg jól fogott az a pecsétetes papír, mert a határőr nem tartóztatta fel a peronon. A kishajó aznap leállt: az utasok nagy része a vízbe ugrott és volt aki elérte a másik partot. Hetente háromezeren kísérelték meg a szökést, szerb oldalon pedig naponta öt halottat húztak ki a vízből. A jugoszláv katonák és rendőrök egy része románul is értett, egy-egy magyar is akadt, ők szolgáltak a napi statisztikával.

A megaláztatások sora a Dunacsatornával kezdődött. Ceasescu elnök parancsára behívták a szakmunkásokat, kit a kanálshoz, kit a bukaresti palotához. Aki ellenkezett, annak felbontották a munkaszerződését és csak úgy, véletlenül, a háza táján is vizsgálozni kezdtek, hogy miből is élnek a családtagok.

Nehéz szívvel, de egyszeri próbatételként elvállalta: megsegít az Isten, más is kibírta azt a szörnyű helyet, monddta Jóska, akinek fűt-fát ígért a munkahelyi vezető, miközben aláírta a pokol felé vívó delegációt. Főleg a magyarokat „deplaszálták”.

Amikor másodszor is elküldték volna a munkahelyéről, egy ilyen űrlapot tett zsebre és töltött ki, hogy a jó ötszáz kilométernyi távolságra lévő Duna vizébe merészkedjen

Azt, hogy mi várhatja a túlparton, arról a sofőröktől hallott egyet és más, meg a Szabad Európa Rádió is bementa a Tito kormányozta országról szóló híreket. Tulajdonképpen a román-magyar határt is megkockáztathatta volna, de 1986-ban még elképzelhetetlen volt az, hogy ne toloncolták volna vissza a fényévekkel és botokkal tűzdelt országba.

Új Moldova vízpartján látott egy faraktárt, oda egy komoly érdeklődő lépteivel igyekezett bejutni és amikor senki sem látta, bebújt a deszkák alá. Egy kutya megugatta, még most is kiveri a verejték ha arra a kiszolgáltatott pillanatra emlékszik, de az angyalok végül is befogták a kutya száját. A teljes besötétedésre kellett várjon, ezalatt pedig

a parti őrseg csónakjárását figyelte.

Éjfél felé járt, szeptember 14-én csillag nem ragyogott az égen.

Végtelenségnek tűnt a távolság, egyszer egy hajó úszott el mellette, azt is kibírta, aztán kora hajnalban a víz sodrára bízta az életét mentő farönköt. Ruháit, iratait a műanyag zsákban hozta magával, a tárolt élelem három napig volt elegendő.

A szédítően magas partot megmászva, száz kilométert tett meg az erdőben. Embert csak egyszer látott, a pálinkáját nem akarta elfogadni, lábon aludt volna el, a cipője talpa levált, mindene elrongyolódott, ilyen állapotban lépett ki egy helyen az országútra. Mellette autóbúsz fékezett, felvették és egyenesen a Nevenincs város rendőrségére vitték. Egy hónapi börtönre ítélték tiltott határátlépésért, miközben cementet lapátoltattak a rabokkal, de ruhát nem adtak. Az sem volt már baj, mert reménysugárt jelentett a holland bizottság megjelenése: ahogy befejezték a menekültek megtekintését, kijelentették, hogy 153 menekültet magukkal visznek, és úgy is lett. A holland napilapok az első oldalukon közölték a történeteiket meg az országos rémtörténetet a csauseszkánus rendszer abszurditásairól, a falurombolás meghírdetéséről. Hollandiában dr. Wéber Gyula volt a tolmács, ő hívta fel az ouwsterhaulei lelkipásztort, aki a lakásán kereste fel Jóska és a többiek, akiket egy helyre telepítettek Leeuwardenben.

Ennek közel harminchárom éve, attól kezdve járt Jóska a magyar istentiszteletekre és hozott magával másokat is, hogy azok is vigasztalást nyerhessenek.— Mily csodás, hogy harminc év alatt nem változott a telefonszáma és első hívásra jelentkeztek az első zwollei magyar istentiszteletre. Nincs vasárnap, hogy Klárával együtt ne mennének templomba, másokat is hívogatva. Ajtójuk nyitva áll a kopogtatók előtt, munkájuk nyomán megosztják a javaikat. Nem véletlen az, hogy diakónusaink lettek.

Az evangéliumi barátság és a szeretet soha el nem fogy.

Hermán M. János

Versenyben az idővel

Interjú **Horváth Piroskával**, akinek két alkalommal is kiállítottuk a nékünk adományozott virágos festményeit

Kérdez Fábíán Tibor lelkész, író

A másoknak ajándékozott öröm sokszorosan sugárzik viszsza rám, mondja Horváth Piroka nyugalmazott pedagógus, festő, aki fontosnak tartja az aktív, alkotó öregkort. - Hermán M. János generációja pedagógusként ismert téged, de mostanság festőként, blog-íróként tartanak számon sokan. Mióta festel és írsz?

Igen, előző életemben tanárnő voltam Besztercén, biológiát, kémiát és pszichológiát tanítottam. János is régi kedves tanítványom volt, azóta szoros kapcsolatban állok vele és családjával. Az íráskényszer talán mindig benne bízsergett ujjaimban. Régen, tanári tevékenységem alatt a sajátot „boldogítottam” pedagógiai meg kulturális tevékenységünkéről szóló beszámolókkal, utána meg útiélményeimről jegyzeteket küldtem innen, Ausztriából éveken át a kolozsvári Szabadságnak, meg hangosbeszámolókat a kolozsvári rádióknak.

A nyáron éppen emlegette valaki odahaza Erdélyben, hogy rendszeresen olvasta anyagaimat és milyen kár, hogy abbahagytam. Mondhatom, jól esett, hogy annyi év után még emlékszik rá. Két évtizeddel ezelőtt, amint belemérltem az internet világába, a hangoskönyvekre tértem át, de napvilágot látott néhány nyomtatott kötet is. Pillanatnyilag egy önéletrajzi munkán dolgozom, de azt már nem tudom, hogy befejezem-e, hiszen nagyon ég a gyertyám. Örölnék, ha nyomtatott könyvként is kézbe vehetném. Lásuk, mennyi időt kapok még a Fennvalótól. A festés jóformán új dolog, régen nem gondoltam rá, soha nem fordult meg fejemben, hogy ecsethez nyúljak. Egyszer aztán mégis megtörtént, 13 évvel ezelőtt, és azóta nem esik ki kezemből.

Illetve attól függ, hogy éppen hol vagyok, tudok-e ott „mászolni”, vagy szó sem lehet róla. Mert a festés, bevallom, nem „szobatiszta” tevékenység. Veszélybe kerül a környezet, ahol hozzáfogok alkotni.

Számos kiállításod, bemutatkozásod volt, többek között egyházi szintén is. Emlékeztetek ezek az alkalmak, hatalmas lelkeddel öleled magadhoz hallgatóságodat. Mit nyújtana neked ezek a visszajelzések, találkozások?

Veled is éppen egy ilyen alkalommal ismerkedtünk meg Hadadon, egy Hermán M. János által szervezett nemzetközi konferencia műsorába iktatott kiállításon. Az volt a legelső bemutatkozásom. Ezelőtt 11 évvel, 2007-ben volt. Jelenleg 200 kiállítás körül tartok, és a szám egyre nő. Eből 31 volt egyéni tárlat. A személyes kapcsolatok a nézőkkel felejtethetetlenek. Mondom ezt azért, mert a tárlataim közül nem volt két egyforma. Mindenik sajátos varázssal rendelkezett. A többi kiállítást a posta és internet segítségével bonyolítottam le. Azaz vagy postán, borítékokban, vagy emailben küldöm az anyagot nemzetközi kiállításokra, mondhatni a világ minden részébe. Európán kívül Amerika több államába, meg Braziliába, Argentínába, Puerto Ricoba, Kanadába, Oroszországba, Indonéziába, Tajvanba küldtem képeket. A legtöbb mail art kiállítást viszont Európa mondhatja magáénak. Ezt a modern képzőművészeti mozgalmat Mail Artnak, postaművészetnek nevezik. Most főleg ennek „hódolok”. Nem kerül sokba, nem kell a képeket bekeretezni, nem kell elszállítani és nem kell személyesen a helyszínre utaznom.

Több éve internetes naplót, blogot vezetsz az egyik ismert erdélyi portálon. Egy állandó olvasói tábor csatlakozott hozzád az évek során. Mi a célja egy ilyen virtuális közösségépítésnek?

Nagyon színes és tehetséges nemzetközi gárda alakult ki körülöttem, az Erdély.ma oldalon. A közös munka mindnyájunk számára örömet jelentett. Olyanok voltunk, mint egy örök mozgásban, alkotásban működő hatalmas család. Mostanra azonban már lehanyatlott a csillaga, elmaradoztak az embereim, belefáradtunk, vagy inkább másra terelődött a figyelmünk.

Kétlaki életet élsz, Ausztria és a Beszterce megyei Décsé között. Hol vagy otthon?

Háromlaki életet élek, mert sokat vagyok a lányoméknál, Németországban is. Mindenütt más-más tevékenységet végzek, más-más élményekben van részem. A jó az, hogy változik a helyszín, sehol nem unom meg a tartózkodást. Décsében, a nyár folyamán a kertben festettem, a friss levegőn, élvezve a szülői ház hangulatát, hallgatva a madarak dalát. Otthon mindig feltöltődök energiával, szeretettel. A húgommal sokat nosztalgizunk. Ausztriai otthonom is nagyon szeretem, ez az én egyszemélyes alkotótáborom, ahol csend van, nyugalom, kitűnő alkalom a festéshez, íráshoz, pihenéshez. Egy tömbház negyedik szintjén van a lakásom, lift nincs, de ezt szerencsés helyzetnek tekintem, a lépcsőházat fitness teremnek könyvelem el. *Eszedbe jutnak időnként a rendszerváltás előtti nehéz idők, amikor magyartanár férjeddél féltő gondnal Beszterce magyar életét ápoltátok?*

De még mennyire! Számomra ez nem egy lezárt életszakasz, inkább úgy érzem, mintha tegnap történt volna minden. Gyönyörű, felejtethetetlen emlékek keverednek a lelkemben szomorúakkal, félelmetesekkel. Változatos, tartalmas, értékes, fájdalmas életem volt. De ez a kérdés

megint olyan hosszú választ igényelne, hogy bele se fogok, majd benne lesz a könyvemben, ha egyáltalán erőm lesz mindent boncolgatni. Sokszor hozzáfogtam már, aztán leálltam, mert éreztem, hogy túlságosan megvisel. Őriznem kell lelki egyensúlyomat, egészségemet, egyedül élek, nem számíthatok állandó segítségre. Az önvédekezés énem fontos és tudatos fegyvere. Például olyan emberekkel sem szívesen érintkezem, akik lehangolnak, vagyis akiktől érzem, hogy elvonják energiámat. Ezért inkább olyan barátságokat részesítek előnyben, melyek feltöltenek életerővel.

A sokadik ikszen túl, mi az, ami inspirál, ami elérendő célt jelent a mindennapokban?

Mindenképpen a festés és a mail art. Pillanatnyilag az.

Érzem, hogy nagyon sok minden van még bennem, ami szeretne felszínre törni. Ehhez csendre, nyugalomra van szükségem. Nincs is ezzel semmi problémám, csak lelassult az életem ritmusa. Napközben is szívesen lepihenek, de megvallom büntudattal teszem, mert tudom, érzem, hogy nincs elegendő időm mindent elvégezni, amit szeretnék.

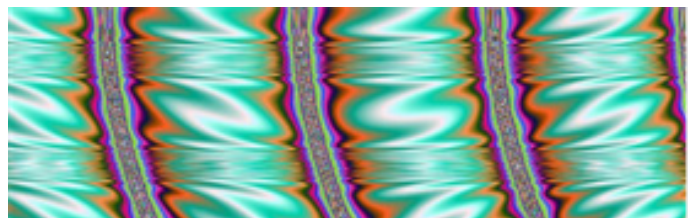
Mi az, amiért hálás vagy most az életedben? Hogy egészséges vagyok, nem gyötörnek fájdalmak, a néha fellépő kisebb szédüléseket korral járó jelenségeknek tekintem. Nem szorulok gondozásra, önellátó vagyok. Gyermekeim családjukkal együtt jól vannak, sok odafigyelést, szeretetet, segítséget kapok tőlük, mikor szükségem van rá. Nem unatkozom. Soha. Nincs rá időm. Nem passzív, befogadó, tévéző életet élek, hanem aktív tevékenységet végzek, ami szellemileg frissen tart.

Alkotóképes vagyok, örömet tudok szerezni munkámmal nemcsak magamnak, de másoknak is. Ez az öröm hatványozottan sugárzik vissza rám. És boldoggá tesz. Csupán egyetlen dologra panaszkodhatom: túlságosan rohan az idő...

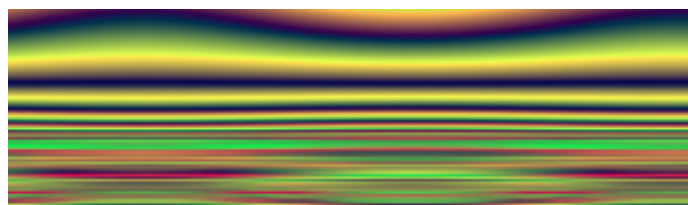

Hogyan készülsz Húsvétra?

A Feltámadás ünnepére különféle képpen készülünk. Néhány embert arról kérdeztem, hogy ki hogyan készül Húsvétra. Réka Zwolle-ból: a jövőre nézve azt tervezi, hogy böjtölni fog. Fontosnak tartja a befelé figyelést, az elcsendesedést. Ez régebben sikerült. Számára a böjt akár az édes-ségről való lemondást is jelentheti.

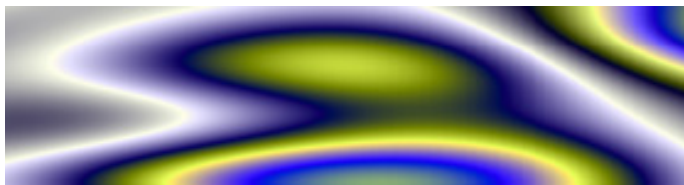
Károlynak Waddingxween-ből a Húsvétra való készüldésről Jézus Krisztus 40 napos böjtölése jut eszébe, amikor a Sátántól kísértetik. Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem Isten minden Igéjével, ami az Ő szájából származik, mondta Jézus. Nagy futásban élünk, a hollandiai magyarok gazdasági menekültek, de nem szabad elfeledkeznünk a lelünkéről, tette hozzá Károly.

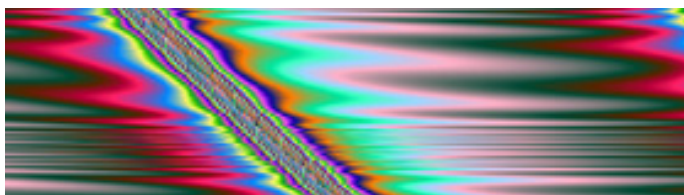
A böjti időszakban (is) Istenre figyelünk, imádkozunk, Bibliát olvasunk. Az ember életében Isten más-más időszakban is hozhat el böjti időszakot. Ki-ki böjti időszaka nem feltétlenül Húsvét előtt érkezik el. Az ő életében a nehéz böjti időszakot egy többéves távollét jelentette a szeretetétől. A legfontosabb megtalálni az Istennel való kapcsolatot és a közösséget.

Felesége, Ildikó szerint a böjti időszak nem feltétlenül az ételről való lemondást jelenti. Böjt lehet az is, amikor megvonunk magunktól egy olyan dolgot, amit szeretünk. Számára a vásárlásról való lemondás és a kevesebb koncertre való járás jelenti a böjtöt. Azért érdemes áldozatot hozni, hogy így Istennel minél többet foglalkozzunk.

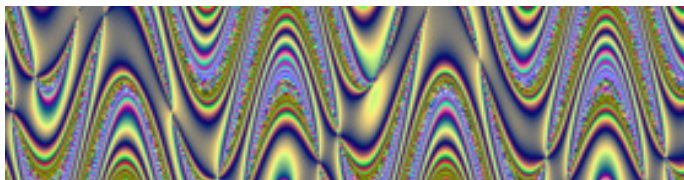

Márti néni Utrecht-ből hajnalban énekel a böjti időszakban. Előkeresi az erdélyi és a magyarországi énekeket melyekkel a virradatot köszönti. Ilyenkor gyakran olvassa a Jézus főpapi imáját, a János Evangéliuma 14-17 fejezeteiből. Számára a böjt a szolgálatra való felkészülést jelenti. Szerinte a böjtölők általában a hús evéséről mondanak le, de olyanok is vannak, akik egy szót sem ejtenek a böjtről. Böjt lehet az is, ha böjti adományokkal segítünk egy különleges helyzetben lévő. Ebben az időszakban a szomszéd megszólítása is lehet egy böjti célkitűzés.

Anikó és Martin IJsselmuidenből a napi elcsendesedésük alatt egy 40 napos áhítatos könyvet olvasnak. Számukra a Húsvét Jézus feltámadásának ünnepe, aki a bűneinkért halt meg, a mi bűneinket hordozta el a kereszten, azért, hogy nekünk Isten kegyelméből új életünk legyen.

Körülöttünk a természet is egy új életre mutat. Ebben az időszakban növekednek a nappalok és rövidülnek az éjjelek. Több a fény az életünkben, és ez is a Húsvétra mutat.

Bemutattam néhány hollandiai magyar keresztyén gondolatát a Húsvétra való készülődéssel kapcsolatosan. Megkérdezhetitek, hogy ezt mi hogyan éljük meg. András, a férjem Böjtfő óta böjtöl. Fokozatosan növelte azoknak a napoknak a számát, amikor semmit nem eszik. Némely napokon kenyeret eszik. Böjtjének céljai: 1. végre legyen egy igazi böjt; 2. legyen miről prédikáljon a gyakorlatból kiindulva; 3. megtanulni lemondani; 4. jobban koncentrálni Istenre; 5. megismerni magát amikor nem eszik; 6. kipróbálni a hosszabb távú éhséget és így együtt érezni az éhezőkkel; 7. Istenre és másokra való odafigyelésre használni fel azt az időt, amíg böjtöl; 8. többet főzni a család részére. Önismeretet nyert, mérgeket és sok kilót veszített. Én személy szerint nem vagyok a kemény böjt ellen, de pajzsmirigy problémákkal rendelkező személyek részére nem jó választás a böjt. Én már egy napos böjt esetén is szédülök, tehát ez nekem nem jó ötlet. Az én böjtöm az idén arról szól, hogy a gyerekek kedvenceit főzöm és jobban figyelek arra, hogy jó legyen a hangulat az asztal mellett.

Jó tanácsokkal is szolgálhatnék a böjti időszakokkal kapcsolatosan, de mindenki saját maga dönti ezt el, vagy közösen, a családdal is meg lehet beszélni, hogy mikor, miért és hogyan böjtölnek.

Írta *Ambrus Melinda* vallástanár, Kampen

VIANENBEN találkoztunk hetvenheten a Magyar Otthon kertjében 2019 márc. 30-án

Az adományozó **WEENER** családra emlékeztünk tisztelettel a teremben látott emléktábla előtt

A történelmi háttér felelevenítését szolgálja az alább olvasható anyag. **Tüske István** és **Tóth Miklós** lpk. kegyeletos írásairól van szó 1977-ből. Köszönetet mondunk Baranyai András testvérünknek, főleg az értékes képekért.

Jannie Weener-Marang, 1912 -1997. Dr.Tóth Miklós holland nyelvű In Memoriam beszéde méltó az idézetre. Igen fontos a levéltári anyag gyűjtése és publikus ismertetése.

IN MEMORIAM MEVROUW J.W. WEENER-MARANG
1912-1997.

Bij het afscheid – menselijk gesproken – van mevrouw Weener moet een woord van herinnering en dank verklanken van de zijde van de in Nederland levende Hongaren en van de Stichting Prot. Christ. Geestelijke Verzorging voor Hongaren in Nederland in het bijzonder. Dit afscheid kan niet anders dan persoonlijk zijn. Wij hebben in haar een persoonlijkheid van groot formaat verloren.

Mevrouw Weener en haar echtgenoot heb ik ruim 47 jaar geleden, in 1949, het jaar van mijn komst naar Nederland, leren kennen. Dit gebeurde uiteraard via Ds Tüske – die ik reeds vanaf 1943 kende – die bij de familie Weener als bursaal woonde en met wie ik hier te lande van begin af aan nauw samenwerkte en samenwerk. Hierdoor ben ik in staat uit eigen waarneming de belangrijke rol en werk van mevrouw Weener op 'Hongaars' gebied hier te lande in hun historische samenhang te overzien. Vaak heb ik vroeger – al dan niet samen met de stichters van de Vereniging 'Mikes Kelemen', Vereniging voor Hongaarse Kunst en Literatuur in Nederland – aan de Tollensstraat in Utrecht gelogeerd, waar ik met het echtpaar Weener veelvuldig van gedachten heb gewisseld. (Ook de stormnacht met de watersnoodramp in februari 1953 heb ik daar doorgebracht.)

De heer en mevrouw Weener hebben in de zestiger jaren – toen het duidelijk werd, dat zij hun dakpannenfabriek in Vianen zullen sluiten terwyl de daarbij behorende gronden voor de stadsuitbreiding zullen worden onteigend – besloten één hectare grond als huwelijkscadeau aan Ds en mevrouw Tüske te schenken. Laatstgenoemden hebben gezegd een dergelijk persoonlijk geschenk niet te willen aannemen, maar het op prijs te stellen de grond voor hun pastoraal werk onder de Hongaren te bestemmen. (Dit is de reden, waarom deze grond op naam staat van de Hongaarse Prot. Christ. Stichting.) Wij – Ds Tüske en ik – zijn bij herhaling naar Vianen gegaan om de situatie ter plekke op te nemen en om plannen te smeden voor de toekomst. Wij sopten in de modder rond met rubberlaarzen aan. Doch de grond alléén zou onvoldoende zijn geweest voor het gestelde doel. Hier en nu moet duidelijk worden verklaard, dat het Hongaars Ontmoetingscentrum te Vianen financieel voor het allergrootste deel aan de familie Weener-Marang en in het bijzonder aan de persoonlijke inzet en visie van mevrouw Weener is te danken. Zonder haar initiatief, zonder de daaruit voortvloeiende bijdragen en zonder haar niet aflatende daadwerkelijke medewerking zou daar niets staan. Hiermee doe ik niets af aan de grote waarde en belang van vele, veelsoortige bijdragen van velen, maar bovenal moet bij deze gelegenheid dit basisgegeven worden vastgesteld en onderstreept. – Mevrouw Weener voerde in haar hele leven één beleid uit, t.w. het gezamenlijke beleid van wijlen haar echtgenoot en van haarzelf. Zij deed dit consequent, met grote wijsheid, realiteitszin, mensenkennis en met een warm en liefdevol hart.

(Részlet dr. Tóth Miklós gyászbeszédéből.)

Jannie W. Marang- Weener

1912-1977.

A felvétel 1990 márc. 18-án készült a Vianeni Magyar Otthon előtt.

Foto: B.A.

Nt. Tüski István korabeli írása Weener-Marang asszony fölött, ebből idézünk. Az 1995-ből vagy 1996-ból származó fényképen Weener néni Tüski István előtt ül. (Jobbról balra a második sor, szélről a második széken ül.) Készült a hollandiai „gyermekvonatosok” vianeni találkozóján.

zonder offer geen toekomst	áldozat nélkül nincs jövő
IN DANKBAARHEID AAN	HÁLÁS SZERETETTEL
familie WEENER	~ NIJHOF család
de Heere Jezus zei: het is zaliger te geven dan te ontvangen	Az Úr Jezus mondta: nagyobb boldogság adni, mint kapni
Stichting Protestanten Coöperatie Viering: Hongarije in Nederland	1977 Hollandiai Magyar Protestáns Lelkészek Együttműködési Alapítványa

„Kétféle „befogadóra” emlékezhetünk vissza:azokra, akiknek a számára teljesen ismeretlen volt mindaz, ami „magyar”, és talán a többségre, akinke már mondott valamit a szó: „magyar”, sőt talán már ápoltak is valamilyen magyar kapcsolatot. Az utóbbiak legtöbbször hívő emberek, valamelyik egyház aktív tagjai voltak. Ezek sorába tartozott Weener-Marang házaspár is. A fenti emléktáblájukat éppen húsz évvel ezelőtt, a megnyitás alkalmával helyeztük el a vianeni „Magyar Otthonban”. Nélkülük, majd a férje halála után Weenerné további rendszeres támogatása nélkül soha sem lett volna magyar otthonunk...”

ISTEN HOZOTT! A hollandiai magyar gyülekezetek tagjai szombaton, 2019 márc. 30-án délután Vianenbe kirándultak, ahol a szép tavaszi időjárásnak örvendeztek, miután áhitaton vettek részt, és közben ökumenikus nyitottsággal - egymással ismerkedtek. A szervezés oroszánrészét Németh Piroska végezte. Lelkészek és teológusok közül jelen voltak: özv. Tüski Istvánné szül. Szabó Márta nagytiszteletű asszony, aki igei köszöntéssel szolgált; Hadnagy Edina Melánia, dr. Tóth Miklós, Van Bolhuis-Szabó Emőke, Csanády Ágnes, Paál Károly, Lapohos András és dr. Herman M. János. (A kik a magyar lelkészek és teológusok közül akadályoztatás vagy más ok miatt nem lehettek jelen: nt. Tüski Márta, Kovács Gyöngyi, Solyom Uzonka és nt. Paksy János.) Jelenlétével megtisztelte az egybegyűlést

Udvarahely Tibor, a Bencés Rend szerzetese, a szegény gyermekeket segítő Szent István Alapítvány létrehozója. Továbbá Jan Hoeks és Hoeks-Györky Zsuzsa tánctanár, magyar ügyek pártfogója.

Kötetlen beszélgetések keretében szó esett a hazai egyházaink életéről és a nyugati magyar gyülekezetek szervezésének a gondjairól. Kegyelemből és hit által létrejött gyülekezeteink építési tapasztalatainak a megosztása, felelősségeink nyilvános megbeszélése, a presbiteri rendszer elvei alapján való építkezés vitathatatlan időszerősége magától ösztönöz a további találkozásokra.

A beszámolóék érkezéig itt van dr. Berta Balázs három felvétele:

Berta Flóra, Márk és Samuka az elveszett ausztráliai bumerángot hiába kereste, legközelebb visszatérnek és megtalálják...

Vianeni Magyar Missziói és Kulturális Központ bejárata a Langeweg felől.

Németh Ádám akár díjat is nyerhetett volna, így a felnőttek serege és a hálás gyermekhad

Testvértalálkozó

Vianen 2019. március 30

„Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők: aki én bennem marad, és én őbenne, az terem sok gyümölcsöt, mert nélkülem semmit sem tudtok cselekedni.” (Jn.15,5)

Gyülekező imádság!

Hálát adunk, szerettedért, jóságodért, kegyelmedért, ajándékaidért.

Köszönjük Neked, hogy összegyőjtöttél minket itt idegenben Hollandiában.

Köszönjük, hogy Jézusban testvérek lehetünk.

Köszönjük a közös hazát, a közös múltat, közös identitást.

Köszönjük az új közös hazét, Hollandiát, köszönjük áldásait, kihívásait.

Légy itt velünk Szentlelkeddel, áldd meg testvéri együttlétnket. Ámen.

A meghívottak

A márciusi magyar Testvértalálkozót hosszas gondolkodás előkészületek és szervezés előzte meg. Az első elképzelés szerint csak lelkészeknek tartottunk volna egy teológusnapot, de mivel a Hollandiában aktívan szolgáló magyarságot szerettük volna egybegyűjteni, kicsit olyan

szándékkal is, hogy számbavegyük az „aratókat”, így hamar kiterjesztettük gondolatban a presbiterekre, diakónusokra, valamint a bibliaórákat befogadó családokra a meghívottak körét. Ezek után már hamarosan jött az ötlet, hogy hát akkor inkább hívjunk meg minden gyülekezeti tagot és adjunk új célt a találkozásnak. Az „aratnivaló” számbavétele. Ismerkedés. Az ösztöndíjas megbízatásom igazából az egész diaszpóra magyarságra kiterjed, így még olyanokat is hívtunk, akik nem kötődnek feltétlenül egyik történelmi egyházhoz sem, de érdeklődnek Isten iránt és szívesen ismerkednek más hollandiai magyarokkal.

A helyszín

Egyik első utam KCSP-s ösztöndíjasként a Vianeni Magyar Otthonba vezetett, amikor a Hágai Magyar Katolikus testvérekkel ismerkedtem egy lelki gyakorlaton Vianenben. Annyira megfogott a hely varázsa, hogy van itt egy hely, ahol otthon lehetünk, ahol minden olyan mintha az emlékeinkben, álmainkban már jártunk volna. Arra gondoltam, meg kell mutatni másoknak is ezt a helyet. Sokat töprengtem azon is: **hogyan lehetne megmenteni**, megőrizni, hogy még sokáig betölthesse a szerepét, amiért Tüski István lelkipásztor a hollandiai magyar keresztyének elkötelezett pásztora létrehozta. Mikor véglegessé vált, hogy több embert szeretnénk hívni, biztossá vált az is, hogy ez a helyszín lesz a legmegfelelőbb. Egy ilyen program megszervezése, nagyfokú körültekintést, szervezettséget, kreativitást, rugalmasságot, kitartást és legfőképpen Istentől elkért vezetétséget feltételez, egyfajta folytonos imádságban való ráhagyatkozást, miközben gőzerővel dolgozik az ember, mit, hogyan, mikor kell csinálni, és napról-napra teszi is a dolgát. Mivel nagycsaládban nőttem fel, feladatomban is tekintettem a többi testvéremről, unokatestvéremről való gondoskodást, a nekik készített figyelmességeket, a csapat összefogását, közös játékok, programok megvalósítását.

A testi táplálék

A férjem, miután a cége szervezésében rendszeresen főz hajléktalanoknak egy amszterdami szállóban, elég nagy gyakorlatra tett szert a 80-100 főre való főzés terén; így amikor említettem neki, hogy milyen elemőzsiával készülök, maga ajánlotta fel, hogy főz egy bográcsot. Sajnos mivel az utolsó pillanatig sem tudtuk, hogy 40-en, vagy száz-an leszünk, nehéz volt kiszámolni az adagot. Fontos azt is megjegyezni, hogy nálunk a sarkon van egy török élelmiszerbolt, ahol rendszeresen vásárolunk nagy tételben, pont a fentemlített céges jótékonyági **alkalmakra. A Testvér-találkozóra is** nálunk vásároltunk és 20 euro kedvezményt kaptunk. (60 euro helyett 40-et kellett csak fizetnünk.)

- Vajas kenyér, zsíros kenyér, paprikával, paradicsommal lilahagymával és uborkával

- Alma és répa

- Böjti babgulyás tejföllel, lilahagymával, bagettel

- Paprikás krumpli füstölt kolbásszal és bagettel • • Paprikás krumpli vegetáriánus módra, bagettel

Sütemények:

Nagyon sokan járultak hozzá süteménnyel a menühöz. Mindenkinnek hálás köszönet érte. Igazi házas, magyaros ízekkel egészítették ki a főételt.

- Vargabéles Makkai Rékától
- Zserbó Kirkósa Ibolya-Idától
- Meggyes-mákos Csanády Ágnestől
- Pogácsa Snijder Tündétől

- És a sok sok többi finomságért

Lelki táplálék

A kötetlen beszélgetések, találkozások, ismerkedések mellett egy kis áhítatra köszöntésre ismerkedő játékra is sor került. A kötött programot egy kört formálva az Itt van Isten köztünk református énekkel indítottuk, majd a gyerekek Horváth Mártával a nagyterembe mentek a felnőttek pedig a kápolnában gyűltek egybe, ahol Tüski Márta néni köszöntött bennünket.

Majd ezt követően röviden szóltam én is arról a rendhagyó és új szimbólumról, amit itt Hollandiában tapasztaltam meg és értettem meg Isten szeretetével kapcsolatban. Mivel a hollandiai ösztöndíjam egyik fontos feladata a bibliaórák szervezése és tartása, hogy itt az új hazában is növekedhessünk, gyarapodhassunk, ne csak az anyagi javak terén, ezért az ott is gyakran használt módszert, az élménypedagógiát hívtam segítségül egy kis ismerkedős játék erejéig. Mivel annyira gyönyörű volt az idő, a további beltéri programok helyett a bogrács körül folytatódott a beszélgetés.

A vacsora nagyon finomra sikerült, és a búcsúzások, illetve a mosatlan edények végeláthatatlannak tűnő sora után már csak otthon gazdái a szervezők és Imola gyűltek még össze a konyhában. A visszajelzések alapján nagyon sikeresnek volt mondható a március 30-án Vianenben megtartott Testvértalálkozó. Istené a dicsőség.

Köszönetnyilvánítások

A Tüski családnak a helyszín biztosításáért.

Kertrendezés

Meg szeretném e helyütt is köszönni Tüski Istvánnak, a Vianeni Magyar Otthon gondnokának azt, hogy annak ellenére, hogy végül nem 20-an hanem 77-en jöttek el a találkozóra, jó kedvűen és mindenkinek készségesen segített

és válaszolt, bármilyen kérdéssel vagy kéréssel is fordultak hozzá. Nagyon nagy munka egy ekkora kertet és házat rendben tartani.

Miután mindenki boldogan távozott az élménnyel, még mindent elpakolni, rendbetenni. Még egyszer hála és köszönet érte. Valamint köszönet a vianeni gyülekezet tagjainak, akik reggel 10-től segítettek a kertrendezésben. Mentoraimnak, hogy elméleti és gyakorlati tanácsokkal, igazgattak, bátorítottak, vezettek.

Teakonyha

A tekonyhába katolikus testvérünk, Máthé Imola, szolgált déltől este fél kilencig. Több mint 40 éve él Hollandiában és hosszú évtizedek óta hűségesen segít Vianenben a Tüski családnak minden magyar összejövetelen. Hálásan köszönjük az áldozatos munkát.

Köszönöm továbbá minden segítő, szorgos kéznek, akik a konyhában és a bogrács körül tevékenykedtek: Péntek Anikónak és fiainak, Truczkaik Andreának, Nagy Zsófinak, Csanády Ágnesnek, Németh Rebekának, Ambrus Melindának, Ambrusnak, Gergőnek és mindenkinek, aki még részt vett a konyhai munkálatokban.

Köszönet a fényképekért Csanády Ágnesnek és Kisgergely Krisztinának.

A gyerekeknek a kertmunkákért jár köszönet.

A mesekuckóban

Horváth Márta bábszínész mesélt és foglalkozott a gyerekekkel, akik szajtátva figyelték a mesét, még a nagykamaszok is. Köszönjük, neki is és a segítőinek: Kisgergely Krisztinának, Németh Rebekának és Farkas Emmának.

További köszönet illeti:

János bácsit a virágcsokrokért

Németh Ádámot a bográcsételek elkészítéséért

A holland férjeket a bogrács körüli segítségnyújtásért

Külön köszönet Nagy Zsófi férjének, aki az este legvégén kiporszívózta az egész házat.

Gitárzenével szolgált, Farkas Flórián

Hála és köszönet mindenkinek, aki imádságban hordozta az alkalmat. Hála és köszönet Istennek, végtelen jószágáért, hozzánk való lehajlásáért, ahogy jó idővel és Jézusban közöttünk megvalósuló szeretetével ajándékozott meg minket. Minden szükségünkről bőkezűen gondolkodott, egymás számára idegen embereket ismertetett meg egymással.

Nyugdíjas, aktív és leendő lelkészek a vianeni találkozón, balról jobbra: Van Bolhuis-Szabó Emőke, Paál Károly, Ambrus András, özv.Tüski Isvanné Szabó Márta, dr.Tóth Miklós, dr.Hermán M. János, Lapohos András, Hadnagy Edina Melánia, Csanády Ágnes.

Drs. Kelemen Csongor lelkipásztor (Urk) fordításai a vi-rágvasárnapi liturgia alkalmával: Zwolle, XXII. Magyar istentisztelet, 2019 ápr. 14-én

Ének, zingen: - 467 (MRÉ): 1, 2, 4 - **Jöjj, királyom, Jézusom** 1.Jöjj, királyom, Jézusom / Szívem, íme, megnyitom. A gonosztól óvj te meg / Meg ne rontson engemet. 2.Véreddel, mely el-kifolyt, / Mosd le rólam, ami folt; Élet útját megmutasd, / Én meg nem találom azt. 4.Van hatalmad rá, tudom, / Míveld, édes Jézusom: Hit, remény és szeretet / Tölts be a szívemet. **1.Kom, Jezus, mijn koning,** / Maak van mijn hart Uw woning, Kwaad en zond' omringen mij, Maar Uw liefde maakt mij vrij. 2.Uw bloed redt mijn leven / Wilt U daarom geven. Dat ik U volg in Uw spoor, Leid mij, Heer, ja, ga mij voor. 4. Toon ook aan mij Uwe macht / Vul het hart dat op U wacht Met geloof in U, o Heer, Geef mij hoop en liefde weer.

Prédikáció előtti ének – Zingen voor de prediking: 212 (MRÉ): 1,4: **A nagy király jön: Hozsánna,** – Zingen op de wijs van Ps 32 – Az XXXII Solt. nótájára

1.A nagy király jön: Hozsánna! Hozsánna! / Zeng e kiáltás előtt, utána; Zöld ágakat szeldelnek útjára, / Békességet hoz népe javára. Áldott, aki jött az Úrnak nevébe, Általa léptünk az Isten kedvébe; Békesség ott fenn a mennyországban, / Áldott az Isten a magasságban!

4. Ó, édes Jézus, Atyádnak szent Fia! / Ó, Isten, néped kegyelmes királya! Vezérelj jóre egész éltünket, / Tégy tulajdon népeddé bennünket. Légy segítségül, ki a magasságban / Ül, drága véreden szerzett országban; T é g y engedelmes, hű polgárok / S nyert kincseidben birtokosokká.

1.De grote koning komt, er klinkt: hosanna! Roept deze groet nu vóór en achter Hem na. Komt, legt op Zijn pad groene takken neer, Hij brengt Zijn volk de vreugd' en vrede weer. Gezegend die komt in de naam des Heren! In Hem zien wij Gods liefde tot ons keren! Vrede zij in het hoge hemelrijk, geprezen zij God, nu en voor altijd! **4.Jezus Messias,** Zoon van Uwe Vader / Ja, U bent onze koning, Heer, geen ander. Wilt U ons leiden, onze herder zijn, Wilt U toch zeggen: ja, dit volk is mijn. Gedenk, O Here, die in u geloven, / gedenk ons, die door Uw bloed zijn verworven. Maak ons tot dienst gewillig en bereid, En erfgenamen van Uw vrederijk.

Németországi Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetsége

(Az Egyesületnek minden olyan németországi magyar-ajkú gyülekezet tagja lehet, amelyik a leuenbergi konkordia alapjain nyugszik.) A Szövetség honlapja: www.magyar-protestansok.de Németországi magyar gyülekezeink oszlopos tagjai a Nyugat-Európai Magyar Protestáns Szövetségnek, ennek a honlapja: www.credo-hu-we.org

Badeni Magyar Prot. Gyülekezetek,

Istentisztelet havonta egyszer: Mannheim, Freiburg, Karlsruhe városokban, ref. liturgia szerint. **Lelkész: Ráksi Lajos.** Honlap: www.badeniprotestants.de

Berlini Magyar Protestáns Gyülekezet

ISTENTISZTELETEK minden hónap 2. szombatján, **16:00 órakor.** Cím: Berlin-Grunewald, Grunewald-Gemeinde temploma, Bismarckallee/Wernerstr. kereszteződése. Érdeklődni: Pompéry Judit, tel./fax: +49-(0)30-4039 7759

Észak-Németországi Magyar Ref. Lelkigondozói Szolgálat

/Ungarischsprachiger Ev.-ref. Seelsorgedienst in Norddeutschland / A területen 6 állomással működik a szolgálat:

a 6 körzet központja: Bréma, Hamburg, Hannover, Braunschweig, Göttingen és Hildesheim. Ezekben havonta tartanak istentiszteleteket. **Lelkész: Menkéné Pintér Magdolna.** m.p.magdolna@gmail.com

Gyermekfoglalkozás: Hannoverben havonta egyszer vasárnap délután esedékes. A gyermekek magyar református keresztyén nevelése érdekében 2014 áprilisától kezdődően indították az istentiszteletek ideje alatti gyermekistentiszteletek sorát. Hannoverben, Braunschweigban és Brémában bibliaórákat tartanak havonta, Wolfsburgban hetente.

Frankfurti (Main) Magyar Református Gyülekezet

-Ungarische Reformierte Gemeinde Frankfurt. ISTENTISZTELETEK minden hónap 1. vasárnapján délután **16 órakor.** Cím: Hedderheimer Kirchstrasse 5, 60430 Frankfurt am Main – érdeklődni: Török Rozália, +49-(0) 69 583 210

Heidelbergi Magyar Református Gyülekezet -

Ungarische Reformierte Gemeinde Heidelberg. Minden hónap 3. vasárnapján délután 15 órakor istentisztelet. Cím: Evang. Studentengemeinde Plöck 66, 69117 Heidelberg. Érdeklődni: Pados Gábornál, pdsgbr@gmail.com

Mainzi Magyar Református Gyülekezet - Ungarische

Reformierte Gemeinde Mainz. ISTENTISZTELETEK minden hónap 2. vasárnapján délután **16 órakor:** Altmünsterkirche, Münsterstrasse 25, 55116 Mainz. Érdeklődni: ifj. Katkó Gusztáv gyülekezeti megbízott,

tel: +49-(0)6136 76203

Müncheni Magyar Református Gyülekezet- Evangelisch-reformierte Kirchengemeinde ungarischer Sprache in München

Hála Istennek, alkalmainkat a Gyülekezeti Házunkban tarthatjuk (Stapferstr. 9. 81243 München melyet 2018. decemberétől bérelhetünk! Istentiszteletek: minden vasárnap 11.00 órától. Utána: 12.órától Kávész/ teázás/ beszélgetés- 12.30 Kóruspróba: Református Vokál

-Minden 2. vasárnap Gyülekezeti- Közösségi nap!

Lelkész: Csákvári Dániel. Gondnok: dr. Baranyai Réka. Gondnokhelyettes, pénztáros: dr. Némethi Csaba. – Ingolstadtban is van istentisztelet: minden hónap 1. vasárnapján 17.00 órától a

Brunnenreuth-i Evangélikus Templom gyülekezeti termében= Hans-Kuhn-Str. 1 | 85051 Ingolstadt.

E-Mail: info@reformatus-muenchen.de

Internet: www.reformatus-muenchen.de

Nürnbergi Magyar Református Gyülekezet (a St. Martha német ref. gyülekezet része). Istentiszteletek havonta 2 alkalommal: az első vasárnap (11.30 órákor) és a 3 vasárnapon (16.00 órákor), a nürnbergi Szent-Márta templomban (Königstr. 97, Nürnberg)

Lelkész: Fekete Ivett. +49-176-23194089

Észak-Rajna-vidéki és Vesztfáliai Magyar Protestáns Gyülekezet. Honlap: <https://ungarische-gemeinde.de/>

Az Észak-Rajna-Vesztfáliai Magyar Protestáns Gyülekezet kölni központtal, 5 prédikáló állomással, úgymint: Köln, Aachen, Bielefeld, Düsseldorf, Bochum, Koblenz, kb. 850 taggal rendelkezik. Egy-egy istentisztelet 15-40 fős látogatottságú. Istentiszteleteinket a helyi német evangélikus gyülekezetek templomaiban tartjuk, akik már kezdetben befogadtak minket, és akikkel a mai napig szeretetteljes, jó viszonyt tartunk fent. Lelkész: Gulyás Márta Tel.: +49 221.168.97.166 Mobil: +49 157 87 83 35 14

gulyas.m@ungarische-gemeinde.de

Örvendek a „harmadik generációs” gyermekek és a közelmúltban nagyszámú, Magyarországról dolgozni, vagy tanulni érkező fiatalok bekapcsolódása, akik lelki támogatást, Isten közelségét, az anyanyelvükön imaközösséget keresnek, vagy csupán az idegenben honfitársikkal kapcsolatot, beilleszkedést az új élethelyzetbe, s nem utolsósorban segítséget a hétköznapi ügyes-bajos dolgaikban. Mindenkinek örülünk, aki bennünket - felekezeti hovatartozás nélkül - felkeres és hozzánk csatlakozik, hiszen ez biztosítja gyülekezetünk jövőjét. Cím: Rajna-Vesztfáliai Magyar Protestáns Gyülekezet

Ungarische Evangelische Gemeinde in NRW, Tempelstr. 29 50679 KÖLN

Ulm-környéki Magyar Protestáns Gyülekezet—Honlap:

<https://www.ulmi-protestansok.de/> Az „Ulm-környéki” magyar protestáns gyülekezet kb. 80-90 bejelentett tagot számlál és magába foglalja a Württemberg tartomány keleti sávjában, valamint a Bajor tartomány nyugati széléin élő protestáns magyarokat. - A gyülekezet lelkésze : dr. Varga Pál. +49-7131-1242154 vargapaul@yahoo.de Területileg tehát ide tartoznak az Aalen, Heidenheim, Ulm, Biberach, Ravensburg, Friedrichshafen környékén élő württembergi magyar protestánsok, valamint a Nördlingen, Lauingen, Neu-Ulm, Senden, Memmingen vonala mentén élő bajorországi magyar lakosok.-- Magyar istentisztelet a gyülekezetünkben havonta egyszer van, általában a negyedik vasárnapon, délután 3 órákor. Ezzel egy időben gyermekistentiszteletet is tartunk. Minden istentisztelet után szeretet- vendégség. A gyülekezet híradója: „A HAL”, negyedévenként jelenik meg.

Württembergi (Stuttgart/ Heilbronn) Magyar Protestáns Gyülekezet. Honlap: <https://church.lutheran.hu/utitars/gyulekez/wurt-1.htm> Lelkész: Gémes Pál: Eberhardstr. 41; D - 70736 Fellbach; TEL: +49(0)711 - 582208; FAX: +49(0)711 - 9071981,- Istentiszteleti helyek:

Lutherkirche, Waiblinger Str. és M.-Luther-Str. sarkán (Stuttgart-Bad Cannstatt)

Matthäuskirche, Lauffenerstr. 7 (Heilbronn-Sontheim)

Az Amsterdami Magyar Kórus és a Hágai Magyar Énekkar 2019. április 6-án együtt lépett pódiumra a „Kodály öröksége” című koncerten.

/Helyszín: Verrijzeniskerk, Amsterdam/

A művészi eseményt a Hollandiai Magyar Nagykövetség támogatta. Az este folyamán Kocsis András nagykövet úr köszöntője után Kodály Zoltán, Liszt Ferenc, Bartók Béla, Bárdos Lajos, Farkas Ferenc, Balázs Árpád és Sapszon Ferenc művei hangzottak fel. Az Amsterdami Magyar Kórus és a Hágai Magyar Énekkar meghívására neves szólisták is közreműködtek: Kirkósa Orsolya operaénekes, Mester Blanka, Kovács Katalin és Tóth Dóra magánénekesek, valamint Lachegyi Máté és Rakhadin Yarmetov zongoraművészek.

A két énekkar külön-külön is bemutatkozott a közönségnek, de a legnagyobb élmény az volt, amikor a közös számokra került sor. Óriási lelkesedéssel zengett a 150. genfi zsoltár Kodály feldolgozásában, és a zárószám, Bárdos Dana-dana című népdalfeldolgozása.

A koncert nagy siker volt, közönség álló tapssal jutalmazta a fellépőket. A két karnagy, Lachegyi Máté és Kovács Katalin nagyon reméli, hogy lesz még lehetőség közös koncertre, és ez az este egy szép hagyományt teremt a hollandiai magyar kórusok együttműködésében.

Kodály szavaival: „Az ének szebbé teszi az életet, az éneklők másokét is. Nem sokat ér, ha magunkban dalolunk, szebb, ha ketten összedalolnak. Aztán mind többen, százan, ezren, míg megszólal a nagy Harmónia, amiben mind egyek lehetünk.”

Mikes Kelemen Kör Április 28. vasárnap 14.30 óra
Dr. Vágási Annamária tart előadást holland nyelven a következő címmel: Zorgverzekeringen in Nederland.

KATOLIKUS SZENTMISE

HÁGA:

Április 22. Húsvéthétfő – Nagymise – 12.30

Marlotkerk, Bloklandenplein 15, 2594 CK

JÉZUS KRISZTUS TEGNAP ÉS MA ÉS ÖRÖKKÉ UGYANAZ!

ÁLDOTT HÚSVÉTI ÜNNEPET KÍVÁNUNK!

„Amint kiszálltak a partra, parazsat láttak
ott, rajta halat és még kenyeret is.”

János 21,9

A jánosi leírás és a James Tissot (1836–1902) francia hívő festő szentföldi útján alkotott 800 akvarelljének egyike szerint is a Feltámadott Úr ott áll a Tibériás-tenger partján. Takart arcával a tanítványok felé néz, mindkét kezét hívó mozdulattal emeli fel: „JÖJJEK!” (Ján 21,12). Ebben a mozdulatban, hívásban minden benne van. Jézus azért jött a világra, hogy megkeresse, megtartsa és hazavigye azt, ami az övé, ami elveszett (Luk 19,10). Isten gyermekeit – akiket az Atya örök tanácsvezetésében kiválasztott és Őneki adott. Ezzel a mozdulattal látták őt a kisgyermek, amikor hívta őket: Engedjétek hozzám jönni a kisgyermek, mert ilyeneké az Isten országa (Luk 18,16). Ilyen magához, Istenhez hívó mozdulattal állt meg a betegek, tisztátalanok előtt, a megalázottak és megszomorítottak előtt: Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok... (Mát 11,28). És ilyen mozdulattal tárta ki végtárságában karját a kereszten, mintha onnan is ezt üzenné: Jöjjetek, Atyám áldottai, örököljétek az országot, amely készen áll számotokra a világ kezdete óta (Mát 25,34). Földi tartózkodásának utolsó mozdulata is áldásra tárt karjai voltak, mennybevitelkor: Felemelte a kezét, és megáldotta őket. És miközben áldotta őket... felvitetett a mennybe (Luk 24,50-51). És most itt, ebben a hajnali, didergető derengésben is. Ott áll a gyönyörű, kéklő, hárfa alakú tó partján. Amit éppen ezért neveztek el Kinnerethnek, másképpen Genezáreti tónak. A Talmud, a zsidó

bibliamagyarázat szerint ez a tó „Isten szeme”, annyira szép. Bizonyos, hogy Urunk is érezte szülőföldje tengerének ezt a lélekig, szinte Istenig hullámozó szépségét. Itt azonban a mindennapok eredménytelenségével, a hasztalan éjszakai halászatban fáradt, elcsüggedt tanítványokkal találta magát szemben. Péter, András, Jakab, Natanaél, a Zebedeus fiak csüggedtségével. Az elmúlt idők Jézus-drámájának és a feltámadás minden emberi képzeletet felülmúló csodájának feszültségében kimerült egyszerű halászokkal. A betevő falatért küszködő fáradt izmú férfiak csapatával. De Jézus ott áll a parton. Az eredménytelenség, a hiába húzott hálók ürességének a partján: Jézus. Megpillantva Őt, azonnal lehull róluk a fáradság, lelki és testi értelemben – és csendben, ezen a tibériási hajnalon az akkor éppen szelíd vizű „Isten szeme”-tó partján felismerik újra életük igazi értelmét, célját. S Péter már be is veti magát a vízbe, hogy minél hamarabb a partra ússzon. Így van Jézus ott életünk, óráink folyamainak partján és csendesen int felénk: Jöjjetek, jöjj! Felismerjük-e hitünk látásával, hogy Jézus ennyire partközeliünkben, szemközeli, szívközelben van hozzánk? S mivel is vár? Parázzsal, hallal és kenyérrel. Azzal a parázzsal, amit úgy is tekinthetünk: az égő csipkebokor ránk szabott kicsi parazsával, Isten jelenlétével, életünket felizzító szent és melengető mennyei tűzzel, mely olyan valóságos, mint az a tóparti izzó parázs. És hallal, meg kenyérrel. Lelki, meg testi táplálékkal. Lehetnek olyan napok az életünkben, amikor kevés volt, lesz a hal és a kenyér, de ha a Jézus által felizzított parázs: a hit, a remény és az istenszeretet izzik bennünk, akkor zúgolódás nélkül, áldott csendben fogjuk elviselni a nélkülözést vagy a szűkösebb időket is. Ezt kellene megtanítani gyermekeinknek, unokáinknak: ahol Jézus, ott lesz élet, hal és kenyér. Csak a tűz ki ne hamvadjon, a hit el ne fonnyadjon bennünk. Jézus ma is ott jár Lelke által a Genezáreti-tó partján, sőt a vízen. És itt jár Budapesten, a Duna partján is. Meg életed vizseinél is, perceid partjainál. Ő azért támadott fel, hogy legyen bennünk tűz, legyen számunkra hal és kenyér. Az Ószövetségben hárfával kísérve énekelte Dávid gyönyörű zsoltárait. Ezen a húsvéton zengjen fel bennünk is hálaének, hálaima: Krisztus feltámadott, bizony! feltámadott! Áprilykkal kérdezzük: Zeng ugye, zeng ugye, zeng a szíved? És az evangéliumi énekkel feleljük erre: „Tüzed, Uram Jézus, szítsd a

szívemben, Lángja lobogjon elevenebben! Ami vagyok és mind, ami az enyém, Tartsd a kezében, igazi helyén. Életem kútja, örök örömem. Fény a sötétben, csak Te vagy nekem. Hallok imám, és bármi fenyeget, Nem hagy el engem, tart a Te kezéd". Áldott Húsvétot mindenkinek!
A Presbiter Szerkesztőbizottsága nevében a felelős szerkesztő

REFORMÁTUS ISTENTISZTELETEK

AMSZTERDAM – Ápr.14. virágvasárnap, 15:00. Paál Károly lelkész szolgál. Vrijburg Templom, Herman Gorterstraat 31, 1077 WE Amsterdam. Istentiszteletek: minden hónap 1. vasárnapján (július és augusztus kivételével) -- <https://www.facebook.com/AmszterdamiMagyarReformatusIstentisztelet/>

HÁGA – Április 21-én, húsvét vasárnap délután 3 óra (Marlotkerk: Bloklendenplein 15, 2594 CK Den Haag /)—Szolgál Van Bolhuis-Szabó Emőke, ref. lelkész. Gyermekistentisztelet: Némethné Scherman Piroksa, hitoktató. Kántor: Hegyi Barnabás. Istentiszteletek: minden hónap 3. vasárnapján (júl. és augusztust kivéve.) <https://www.facebook.com/HagaiMagyarReformatusGyulekezet/>

ROTTERDAM – Április 7. vasárnap, 15:00 óra. Gebouw De Heuvel, Grotekerkplein 5, 3011 GC Rotterdam -- 'Minden hónap 2. Vasárnapján, július és augusztus kivételével. <https://www.facebook.com/RotterdamiMagyarReformatusIstentisztelet/> További információ a hágai, rotterdami, amszterdami alkalmakról: **Csanády Ágnes**, csanady@federatio.org

VIANEN – Vianeni Magyar Otthon Április 21. 14:30 órakor Húsvéti istentisztelet és úrvacsora osztás. Szolgál nt. Ambrus András, Csekeleka-Kampen. Utána tojáskeresés a gyerekeknek és szeretetvendégség. **Április 28. 13:30 óra istentisztelet. Érdeklődés:** Magyar Otthon: Panoven 17 A, 4133 NG Langeweg 145 sz. házzal szemben van a bejárat. +31-(0)347-375040; vianenimagyarotthon@gmail.com

ZWOLLE Április 14. Virágvasárnap, 15:00 óra- Szolgál drs. Kelemen Csongor lp. Fellépnek a Hágai Magyar Kórus tagjai, köztük Kirkósa Orsolya operaénekes

Április 22. Húsvét hétfő, 11:00 óra - úrvacsoraosztás
Május 12. 15:00 óra Az esztendő folyamán minden hónap 2.vasárnapján tartunk istentiszteletet. Lutheránus templom, Koestraat 2-4, a De Fundatie múzeum mellett. (Hátsó bejárat a Potgietersingel felől, ingyenes parkolás.) <https://www.facebook.com/refistentiszteletzwolleban/>; web: <https://zwolleireformatus.nl/>

Némethné Scherman Piroksa, a Kőrösi Csoma Sándor Program egyházi ösztöndíjasa előzetes jelentkezés nyomán **bibliaórát tart, családlátogatást és beteglátogatást végez.** +31 6 1183 1919 nemeth.piroska@gmail.com

<https://www.korosiprogram.hu/osztondijasaink/nemethne-scherman-piroska-maria>

<https://reformatus.hu/mutat/16154/>

Zwollei Harangszó -- 2019/5

Lapzárta: 2019 április 12-én

A Zwollei Magyar Református Egyházközség Presbitériumának a megbízásából szerkesztette Hermán M. János és Szomor Attila

A **Zwollei Harangszó** korábbi számait a www.zwolleireformatus.nl honlapon lehet elérni. Info: www.zwolleireformatus.nl és <https://nl-nl.facebook.com/refistentiszteletzwolleban/>